

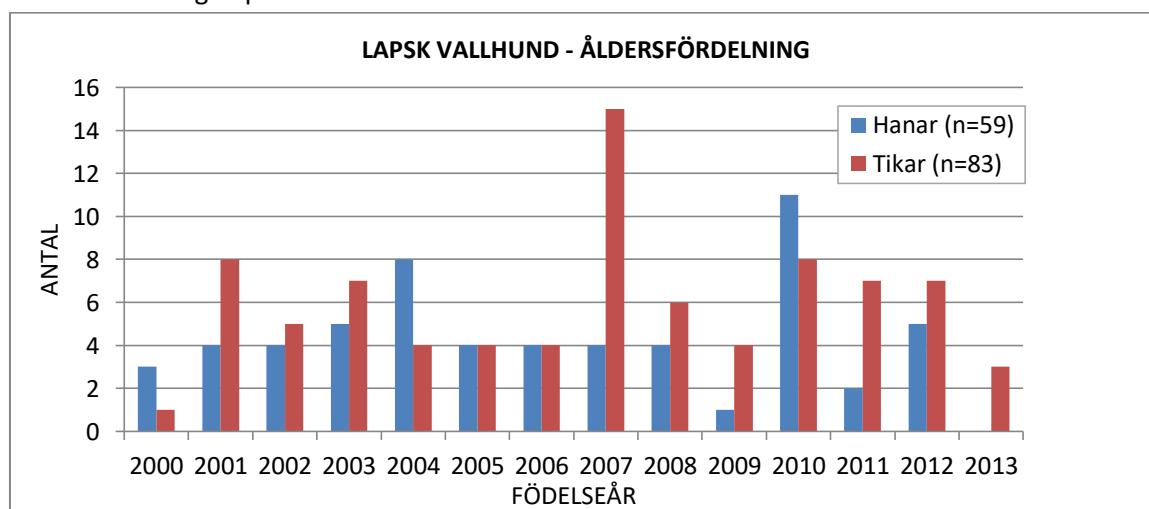
Hälsoenkät 2014 – lapsk vallhund

En sammanställning av resultaten för lapsk vallhund från Svenska Lapphundklubbens hälsoenkät gjord 2014

Hälsoenkäten publicerades i medlemstidningen Lapphunden, skickades ut till samtliga hos SKK registrerade ägare av lapsk vallhund och fanns också tillgänglig på ras- och specialklubbens hemsida.

Hundarna i enkäten – antal, köns- och åldersfördelning, livslängd & ev dödsorsak, vikt/mankhöjd

Målgruppen var lapska vallhundar mellan 1-10 år. Det inkom 142 enkätsvar, 59 hanar och 83 tikar. Åldersfördelningen på hundarna varierade från 1 år till 14 år.

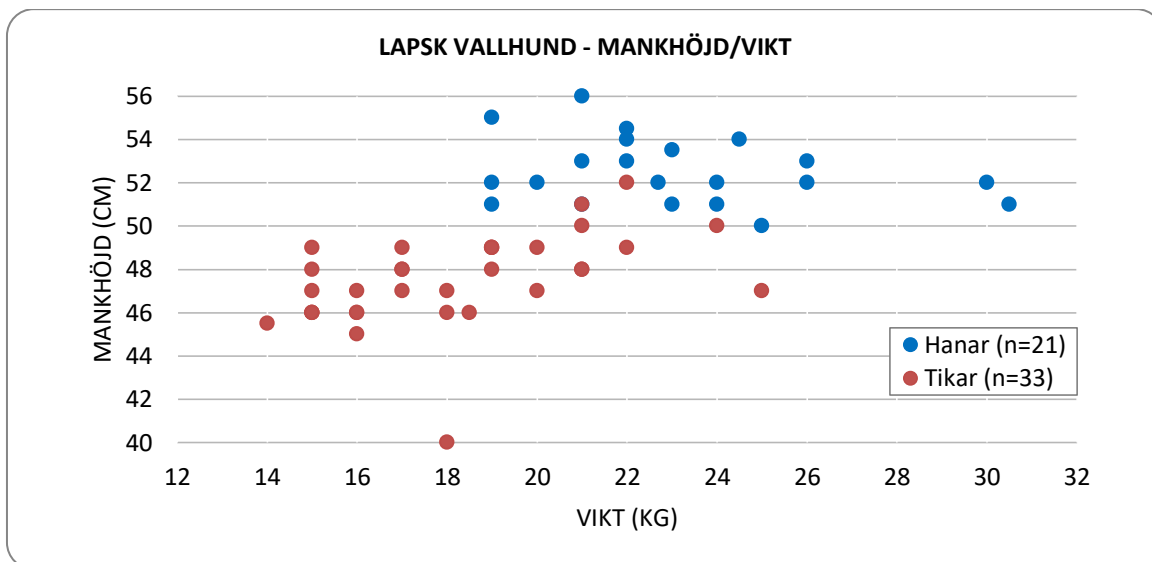

Tabell 1. Åldersfördelningen på hundarna vi fått in enkätsvar på.

19 hundar (13% av enkäterna) var inte längre i livet, de hade en medellivslängd på 8,5 år.

- 53% avlivades på grund av sjukdom, varav 30% berodde på cancer (medellivslängd 10 år). Övriga sjukdomsorsaker var hjärnblödning, hormonrelaterad sjukdom, neurologisk sjukdom, L7S1 (ryggproblematik), inflammatorisk mag-tarm-sjukdom samt fästingrelaterad sjukdom.
- 21% avlivades på grund av olycka (medellivslängd 5 år)
- 10% avlivades på grund av mentalitet (rädsleproblematik, medellivslängd 8 år)
- 16% avlivades på grund av ålder, med en medellivslängd på 13 år

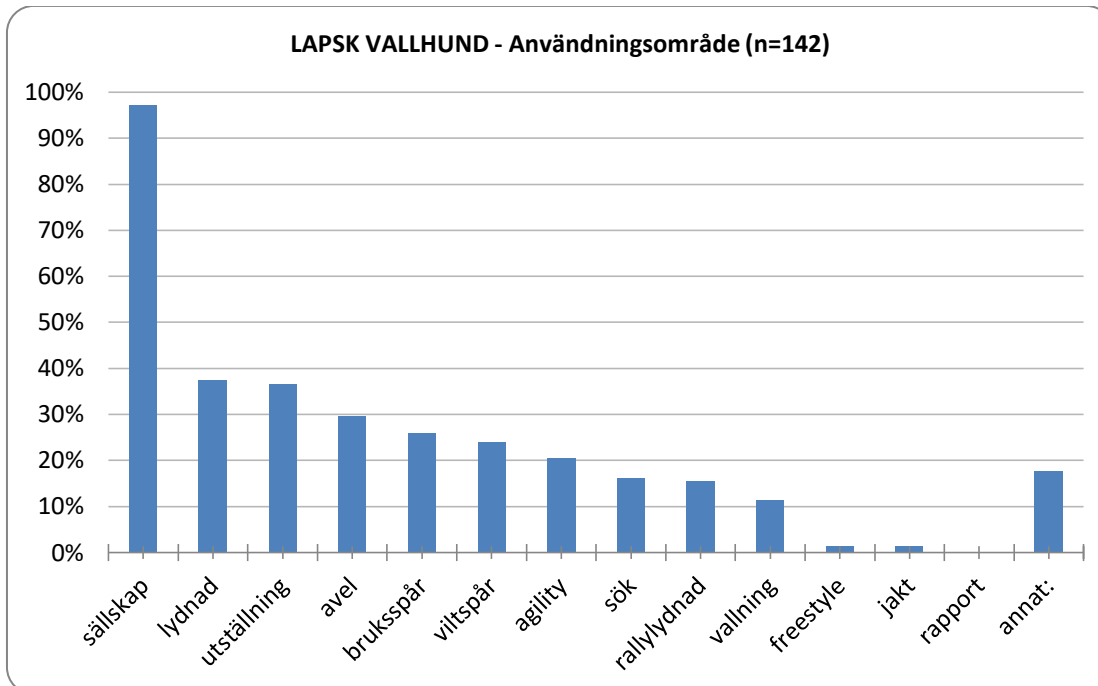
Mankhöjden på de inrapporterade hundarna varierar mellan 50-56 cm (hanar) respektive 40-52 cm (tikar). Vikten varierar från 19-31 kg (hanar) respektive 14-25 (tikar).

Tabell 2. Höjd respektive vikt & förhållandet däremellan på de hundar där vikt- och höjduppgifter angivits (21 hanar, 33 tikar).

Användningsområde & beteende

Vad gäller användningsområde används de allra flesta som i första hand sällskapshundar. 11% av hundarna i enkäterna används till vallning. Under kolumnen "annat" döljer sig användningsområden som: tjänstehund (3,5% av hundarna, såväl räddning som försvarsmakten), räddningssök, specialsök/nose work, drag, cykling/joggningskompis, visningshundar, gårdshundar samt ett flertal som tränar tricks & lite av varje på hemmaplan.

Tabell 3. Användningsområde för de deltagande hundarna.

Av de besvarade enkäterna anger 60% att hunden genomfört mentalbeskrivning (MH).

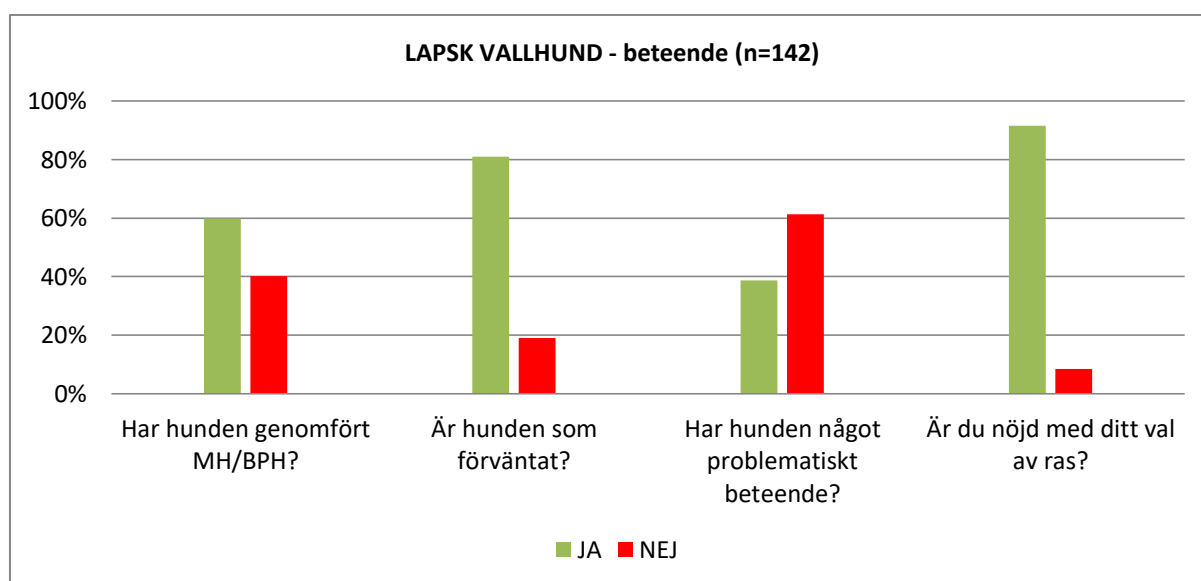
81% anger att hunden är som de hade förväntat sig. De som anger att hunden inte är som förväntat hänvisar till beteenden som jakt, stress, för aktiv, dominans, hundaggression och rädslor.

39%, dvs över 1/3 ägare, anger att hunden har/haft något beteende som upplevts problematiskt.

Nedan listas de vanligaste problematiska beteenden som förekommer i enkätsvaren:

- 12% skallproblematik
- 11% ljudrädslor av olika slag
- 11% hundaggression
- 8% jaktlust
- 6% dominans
- 5% hundrädsla
- 5% stress
- 4% skotträdsla - inte samma individer som har ljudrädslor
- 4% social rädsla

Trots detta något oroväckande resultat, anger 92% att de är nöjda med sitt rasval. 25% anger att de är nöjda med rasen, men inte individen. Orsaker till att de inte är nöjda är bl a: stress, för aktiv, ljudar för mycket, dominans, att hunden är osocial samt att hunden är svårtränad.

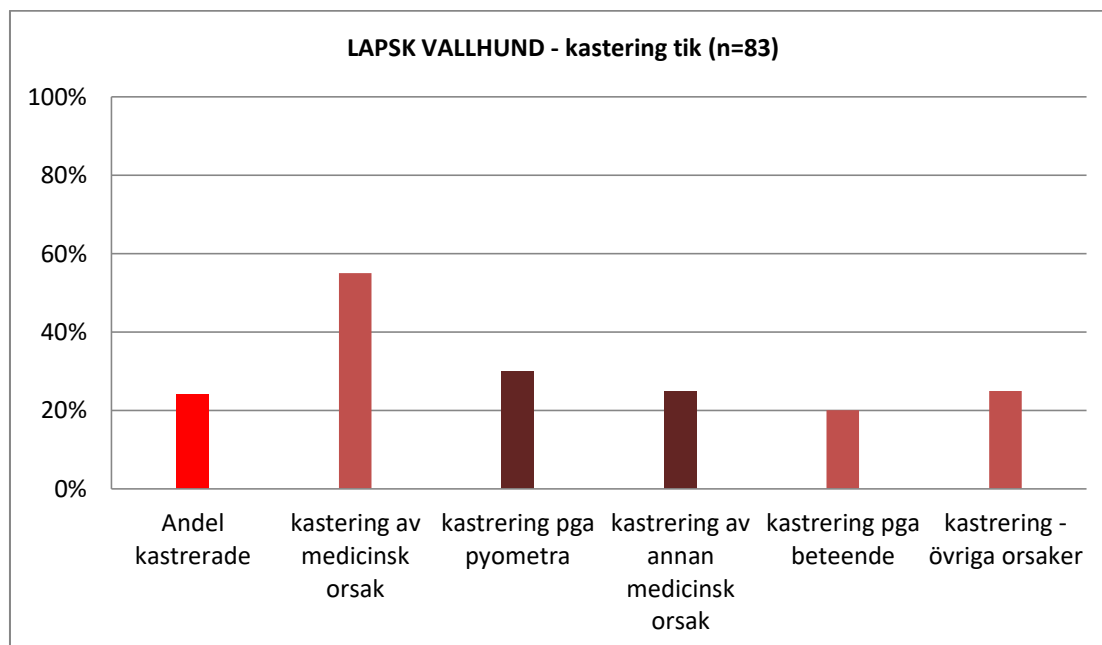
Tabell 4. Procentuell fördelning ja/nej på frågor kring mentalitet, förväntningar, problematiska beteenden samt om ägaren är nöjd med sitt rasval.

Kastration

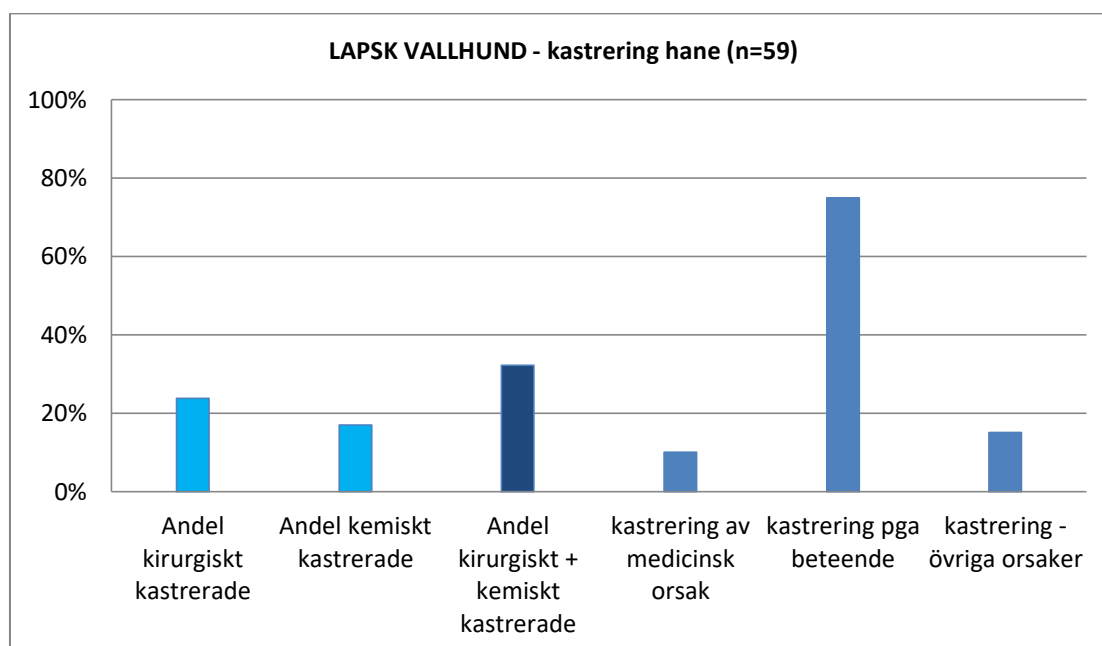
Nästan en av fyra tikar i enkäten är kastrerade. 30% av dessa, det vill säga drygt 7% av alla inrapporterade tikar, är kastrerade på grund av livmoderinfektion, vid en medelålder på 6 år (åldersspann 3-11 år). 25% kastrerades av annan medicinsk anledning, såsom skendräktighet, diabetes och hypotyreos. 25% kastrerades av andra orsaker, såsom valpningskomplikationer, av praktiska skäl eller i sjukdomsförebyggande. 20% kastrerades av beteendemässiga orsaker. De upplevda orsakerna var då skendräktighet samt reaktivitet/rädslor.

En av fyra hanar i enkäten är kirurgiskt kastrerade. 17% har någon gång kastrerats kemiskt (9/10 pga beteende), och hälften av dessa har sedan kastrerats kirurgiskt. 75% av de kirurgiskt kastrerade är det av beteendemässiga orsaker, vid en medelålder på 3 år (åldersspann 0-6 år). Den vanligaste orsaken till kastrering (över hälften av hundarna) var hundaggression, varav kastreringen haft önskvärd effekt på ca en tredjedel. 33% uppgav löptiksrelaterad problematik (stress, revirmarkerande, aggression) som anledning och för 60% gav kastreringen önskad effekt. 20%

kastrades på grund av skällande, ingen fick någon effekt. Övriga nämnda orsaker till kastrering var stress, aggression och rädsleproblematik, men inte heller där tycks kastreringen haft någon effekt. Vad gäller övriga anledningar till kastrering var endast 3,4% av medicinsk orsak varav en på grund av prostataproblem. Det motsvarar 1,7% av hanhundarna vi fått enkätsvar från. Övriga orsaker till kastrering är kryptorchism samt att hunden inte ska gå i avel.

Tabell 5. Första kolumnen anger andel kastrerade tikar från enkätsvaren. Efterföljande kolumner visar procentuell fördelning av orsaker till kastrering, med förtydligande kring medicinsk orsak då pyometra (livmoderinflammation) visade sig vara en så stor andel.

Tabell 6. De första två kolumnerna anger andel kirurgiskt respektive kemiskt kastrerade hanar från enkätsvaren. Den tredje kolumnen är en sammanslagning av de två, då ca hälften av de kemiskt kastrerade hanarna därefter kastrerades kirurgiskt. Därefter följer en procentuell fördelning av orsaker till kastrering.

Ögon

52% av hundarna vi fick in enkät på var ögonlysta. 85% av dessa, med resultat UA. Diagnoser på de hundar som inte var ögonlysta UA: ppm lindrig (5,4%, 4 hundar), katarakt (2 hundar), katarakt RD, lindrig RD/näthinneveck, multifokal RD, främre y-sömskatarakt, retinopati (ej ärftlig).

Ögonproblem utöver ögonlysningsresultat var generellt enstaka händelser, och gällde då ögoninflammation, skador eller rinnande ögon. De kroniska ögonproblem som redovisades var blindhet (1) samt pannus (1). En individ uppgav att problem förekom mycket ofta, och det var rinnande ögon samt besvär med tårkanalerna.

39% av hundarna hade känd status för prcd-PRA. Endast 5,5% (3 individer) av dessa hade prcd-PRA B, övriga hade resultat A (testad fri) eller a (hereditärt fri).

Öron

10% av hundarna har någon gång haft problem med öronen. I 36% av fallen har det handlat om öroninflammation, 14% beror på svamp. Övriga orsaker är klåda, främmande föremål samt blodöra. I 93% av fallen har det rört sig om enstaka händelse, vilket innebär att mindre än 1% av samtliga hundar vi fått in enkät på har öronproblem mycket ofta.

Hud

10% av hundarna har någon gång haft hudrelaterade problem. Könsfördelningen är jämn. Problem har uppkommit vid en medelålder på 4 år, medianålder 3 år (åldersspann 0-13 år).

43% av dessa hundar är utredda och konstaterats vara allergiska, det innebär 4,2% av samtliga inrapporterade hälsoenkäter. Åldersspann vid symtom på dessa hundar var 0-8 år. Allergierna det handlar om är kvalsterallergi (3) samt födoämnesallergi (2).

Magtarm

8% av hundarna har magproblem mer än en gång per år eller mycket ofta. Vanligast symtom är kräkning och/eller diarré. 2/3 av dessa är utredda hos veterinär för sina problem. Orsakerna beror på kroniska inflammatoriska besvär (25%), stressrelaterade besvär (25%) eller allergi (8%, 1 individ).

4,2% av samtliga som besvarat enkäten angav att deras hund någon gång haft analsäcksproblem.

2,8% angav att hunden hade navelbråk, men i inget fall hade det vållat något besvär för hunden.

Infektioner

- 8,5% av hundarna har någon gång drabbats av urinvägsinfektion (83% av dessa är tikar). Endast en individ har återkommande problem, orsakat av en neurologisk sjukdom som gjorde att blåsan aldrig tömdes helt.
- 2,8% har drabbats av tonsillit, hälften har opererats.
- 10% har någon gång drabbats av mask eller parasiter.
- Ett fall av pankreatit har inrapporterats.

Hjärta

Tre individer, 2,1% av enkätsvaren, är diagnosticerade med hjärtfel. Två av dessa upptäcktes av en slump (vid 5 resp 11 års ålder), en upptäcktes i samband med valpbesiktningen. Samtliga hundar är symptomfria.

Kramper

Endast ett fall av konstaterad epilepsi har inkommit. Ytterligare några fall med kramper har rapporterats, men det har då haft andra orsaker såsom hypotyreos eller hjärnblödning.

Tumörer

7,7% av hundarna har drabbats av tumör av något slag. Könsfördelningen skiljer sig något åt – 8,4% av tikarna har drabbats, jämfört med 6,8% av hanarna.

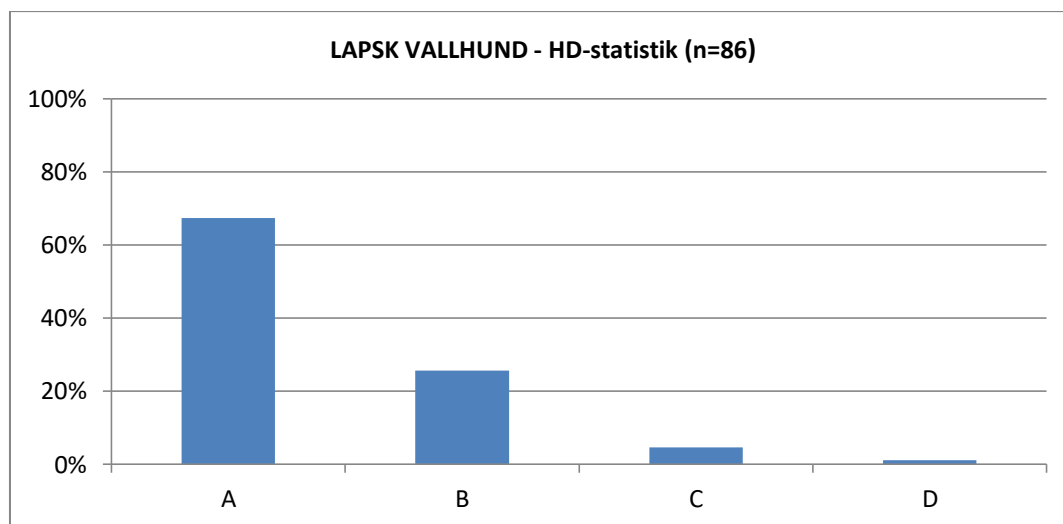
71% av de tikar som drabbats av tumör har haft juvertumörer. Det motsvarar 6% av samtliga deltagande tikar. 80% av dessa har också fått tumör någon annanstans i samband med eller strax efter upptäckt av juvertumör. 60% av juvertumörerna har varit elakartade. Medelåldern på dessa tikar har varit drygt 10 år (åldersspann 8-13 år).

Tumörer som inte föregåtts av juvertumörer har en lägre medelålder på 8 år (åldersspann 4-10 år), och är också till större grad godartad (67%). 67% av de drabbade hundarna är hanhundar.

Tilläggs bör att denna statistik behöver ta hänsyn till åldern på deltagande hundar. Ser vi på enkätsvaren från hundar på 8 år eller äldre (65 st) har 17% drabbats av tumör av något slag.

Skelett

Andel höftledsröntgade av enkätsvaren var 60,6%, andel armbågsröntgade var 31,7%. Samtliga armbågsröntgade (ED) hade resultat UA/0 dvs felfria armbågsleder. 94,2% av de röntgade var HD-fria, dvs med resultat A eller B.

Tabell 7. Procentuell fördelning av röntgenresultaten på de individer som var höftledsröntgade.

Övriga inrapporterade problem kopplat till skelett är 4,2% ryggproblem (diskbråck, spondylos, ryggslut), 2,1% bekymmer med handled / tassar, 2,8% artros (varav två fall med autoimmun orsak) samt åldersrelaterade bekymmer med hälta, stelhet och liknande (10,8% av enkätsvaren, sett till hundar över 8 år). Enstaka individer med svansknäck, ligamentskada och bieffekter från borrelia/anaplasma-infektion finns också.

Njurar, lever

Ett fall av leversvikt och ett fall av urinsten har inkommit.

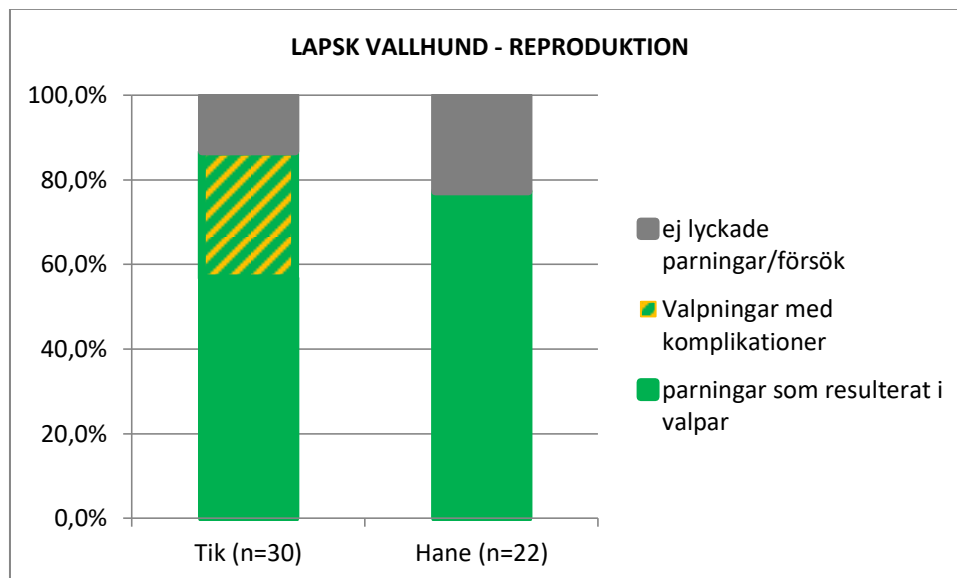
Hormonrubbingar

Fyra fall (2,8%) av hypotyreos har inkommit, med en debutålder som varierar mellan 2-7 år. Ett fall av diabetes har inkommit på äldre hund. Inga individer anges ha Addison, Cushing eller annan hormonrubbing.

Reproduktion

36% av tikarna respektive 37% av hanarna har någon gång parats eller försökt paras. Tikarna har en något högre andel lyckade försök med 86,7%, medan hanarnas procentsats ligger på 77,3%.

34,6% av valpningarna resulterade i komplikationer, vilka övervägande (77,8%) slutade med att tiken genomgick kejsarsnitt.

Tabell 8. Staplarna visar procentandel lyckade respektive ej lyckade försök till parning, samt för tikarnas del hur stor andel valpningar som gick komplikationsfritt (grönt) och hur många som ledde till komplikationer (randig gul/grön).

36,1% av tikarna blir besvärande skendräktiga efter löp.

Andelen tikar som drabbats av livmoderinfektion (pyometra) är 9,6% sett till alla tikar. De drabbade hundarnas ålder har varierat mellan 3-12 år, med en medelålder på 7 år. Ser vi till tikar 7 år eller äldre är det 16,7% av tikarna som drabbats. 62,5% av de sjuka tikarna har behandlats genom kastration, 37,5% med antibiotikabehandling.

Endast ett fall av prostatainflammation/prostataförstoring har inkommit. 3 individer har angetts ha icke korrekt placerade testiklar.

Tassar & sporrar

Baksporrar förekommer hos 2,8% av hundarna i enkäten, samtliga enkelsporrar och på en individ fanns sporre endast på ett bakben.

6,3% anger att hunden någon gång haft problem med klåda eller svamp i tassarna, i 56% av fallen har det varit enstaka tillfällen och alltså inget återkommande. Enstaka individer med inflammerade klor, klokapselflossning och furunkulos har också inkommit.